

Khs dnro	2006 - 1044 / 37
Stn dn	
KUNTA	16 - 10 - 2006
Saap./Anl.	

Asia: Lausuntopyyntö (dnro 2006 – 1044/37)) kaupunginhallitukselle

Vanhuspalveluohjelman 2006 - 2009 hyväksymisen yhteydessä valtuutettu Zahra Abdullan tekemä toivomusponssi: "kaupunginvaltuusto edellyttää, että kehitetään vanhustyötä ikääntyneille maahanmuuttajille".

Kaupunginkanslia on pyytänyt lähetteellään 26.4.2006 (dnro 2006 – 1044/37) maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 31.8.2006 mennessä valtuutettu Zahra Abdullan vanhuspalveluohjelman 2006 – 2009 hyväksymisen yhteydessä 19.4.2006 tekemästä toivomusponnosta: kaupunginvaltuusto edellyttää, että kehitetään vanhustyötä ikääntyneille maahanmuuttajille.

Helsingin maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta toteaa toivomusponnosta seuraavaa:

Helsingissä oli vuoden 2005 lopulla muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia maahanmuuttajataustaisia 42 570 henkilöä, joista yli 55-vuotiaita 3 909, yli 65-vuotiaita 1 496 ja yli 75-vuotiaita 466 henkilöä. Suurimmat kieliryhmät ovat venäjä ja viro, seuraavaksi suurimmat kieliryhmät ovat somali ja englanti.

Maahanmuuttajien kotoutumisen lähtökohdat on määritelty laissa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. Lain perusteluosassa todetaan, että kunta vastaa niiden maahanmuuttajien kotouttamisesta, jotka eivät kuulu työvoimaan eivätkä voi osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Kunnan velvollisuus on siis huolehtia siitä, että erityistä tukea tarvitseville ryhmille, kuten ikääntyville maahanmuuttajille, järjestetään toimenpiteitä ja palveluja. Helsingin kaupunki ottaa palveluissaan huomioon myös maahanmuuttajat, jotka eivät kuulu kotouttamislain piiriin.

Neuvottelukunta toteaa, että ikääntyvien maahanmuuttajien palvelujen kehittämisen yleisenä tavoitteena tulisi olla syrjäytymisen estäminen. Ikääntyvillä maahanmuuttajilla tulee olla yhtäläinen oikeus päästä palvelutarpeen arviointiin. Ikääntyville maahanmuuttajille ja heitä hoitaville perheenjäsenille tulee myös aktiivisemmin tiedottaa palvelukokonaisuudesta, erityyppisistä etuuksista ja palveluista, joihin heillä on oikeus - siitäkin huolimatta, että esimerkiksi somalikulttuurissa oman perheen tuki koetaan usein tärkeäksi ja ensisijaiseksi viranomaisten toimintaan nähden. Ikääntyvien maahanmuuttajien voimavaroja tulee myös aktiivisemmin hyödyntää palvelujärjestelmässä tai palvelujärjestelmän tukena. Haasteena on se, kuinka vanhukset saadaan toiminnan piiriin.

Myös Helsingin vanhuspalveluohjelma vuosille 2006 - 2009 linjaa vanhuspalvelujen kehittämistä strategisten tavoitteiden mukaan ja ottaa kantaa syrjäytymiseen. Kappaleessa 5.2.1. "Kotona asuminen ja sitä tukevat palvelut" todetaan, että

palvelukeskusten toimintaa kohdennetaan jatkossa entistä enemmän fyysiseltä, psyykkiseltä ja sosiaaliselta toimintakyvyltään alentuneille sekä syrjäytyneille tai syrjäytymisuhassa oleville ikäihmisille.”

Neuvottelukunnan näkemyksen mukaan ikääntyvien palvelujärjestelmää kehitettäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota kielitaitoon liittyviin tarpeisiin: on todettu, että ihmisen vanhetessa opittu vieraan kielen taito heikkenee, jolloin kommunikointi tapahtuu lähinnä äidinkielellä, joka sekin voi olla taantunut. Helsingin tavoitteena tulisi olla se, että ikääntyvien maahanmuuttajien omankieliset palvelut turvataan esim. ostopalveluna. Asiaa kannattaa ennakoida kartoittamalla mm. sitä, missä määrin järjestökentällä ja sosiaalisilla yrityksillä on valmiuksia tuottaa äidinkieliä palveluja maahanmuuttajaväestölle. Myös osuuskuntatyyppinen toiminta saattaisi tulla kyseeseen. Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että maahanmuuttajajärjestöjä kannustetaan aktiivisuuteen ikääntyvien maahanmuuttajien palveluja suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Sosiaaliviraston osalta neuvottelukunta toteaa, että keväällä 2006 aloitti yhteistyöryhmä, jossa sosiaaliviraston lisäksi ovat mukana Vanhustyön keskusliitto, Vanhusneuvosto, Inkerikeskus ry ja Monikulttuuriyhdistys Familia Club. Työryhmä kartoittaa maahanmuuttajavanhusten palvelutarvetta ja profiileja. Maahanmuuttajavanhusten yhdenvertaisuuden toteutumista on pohdittu myös yhdenvertaisuusasioiden työryhmässä. Viraston hyvinvointityöryhmä ottanee myös ikääntyvien maahanmuuttajien asiat käsittelyyn. Sosiaalivirasto osallistuu vuosina 2006 - 2007 Diakonia-ammattikorkeakoulun ”Sovintoon elämän kanssa InnoElli – Senior” –hankkeeseen, jonka kohderyhmänä ovat ikääntyvät maahanmuuttajat, heidän omaisensa sekä vanhustyössä toimivat ammattilaiset ja vapaaehtoistoimijat. Sosiaalivirasto myös tukee maahanmuuttajajärjestöjä järjestöavustuksin. Viraston järjestökumppaneista mm. Inkerikeskus ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ja Somaliliitto ry kohdistavat toimintaansa ikääntyviin maahanmuuttajiin.

Terveysviraston osalta neuvottelukunta toteaa, että terveyskeskuksen maahanmuuttajataustaisen henkilöstön määrä on lähes kaksinkertaistunut vuosina 2004 - 2006. Tammikuussa 2006 koko henkilöstössä oli muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia yhteensä 258 (3,1 %), joista vakinaisessa työsuhteessa oli 205 ja lyhytaikaisissa sijaisuuksissa 53. Terveyskeskus pyrkii aktiivisesti parantamaan maahanmuuttajien pätevyitymistä ja työllistymistä terveydenhoitoalalle.

Helsingin kaupungin palvelut ovat tarjolla kaikille yhdenvertaisesti etnisestä taustasta tai iästä riippumatta. Asianmukaiset palvelut tulee taata kaikille asiakkaille asiakkaan yksilölliset erityistarpeet huomioon ottaen. Todettakoon kuitenkin, että ikääntyvät maahanmuuttajat ovat heterogeeninen ryhmä, mikä on sekä haaste mutta myös tulevaisuuden voimavara palvelujärjestelmälle. Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta pitää toivottavana, että yllä esitetyt näkökulmat otetaan huomioon, kun kehitetään palveluja ikääntyville maahanmuuttajille.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ilkka-Christfan Björklund
Puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Anu Riila
Sihteeri
p. 310 42303